

**19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAMSUN EĞİTİM FAKÜLTESİNDE ÖĞRENİM GÖREN TÜRK
VE YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETİM PROGRAMLARINA YÖNELİK
BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ**

THE EVALUATION OF TURKISH STUDENTS' AND FOREIGN STUDENTS' OPINIONS
ABOUT EDUCATIONAL PROGRAMS WHO ATTENDED SAMSUN EDUCATION FACULTY
AT 19 MAY UNIVERSITY

Yrd.Doç.Dr. Murat GÖKALP

On dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, SAMSUN
gokalpm@yahoo.com

Öz

Bu araştırmada, 19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarının öğrencilerin okudukları bölüm ile yaş, cinsiyet, medeni durum ve milliyet değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmanın evrenini Samsun Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise, 2009-2010 öğretim yılı Güz döneminde farklı bölümlerde okuyan 53 Türk ve 53 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan, 5 li likert tipi 20 maddeden oluşan, dereceleme ölçeğiyle toplanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinde, frekans ve yüzde hesaplamaları, 't' testi, tek yönlü varyans analizi ve LSD çoklu karşılaştırma kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin öğretim programlarına bakış açılarında, cinsiyet değişkeni açısından kız öğrencilerin lehine, medeni durum değişkeni açısından evli öğrenciler lehine ve millet değişkeni açısından yabancı öğrenciler lehine anlamlı fark belirlenmiştir ($p<0.05$). Öğrenim görülen bölümler ve yaş durumlarına göre de istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim programı, eğitim programı, yabancı uyruklu öğrenciler

Abstract

In this study, native and foreign students' opinions about educational programs at 19 Mayıs University were studied according to their sex, age, marital status and nationality. The case study and the research consist of 53 Turkish and 53 foreign students who attended different departments of Samsun Education Faculty. Data required a questionnaire developed by researcher with 5 Likert type with 20 items. Data was analyzed in terms of frequencies, percentages, t-Test, One way Anova, Post Hoch (LSD). The results of research show that there are meaningful differences between of variables about instructional programs ($p<0.05$).

Key Words: Instructional programs, education programs, foreign students.

1. GİRİŞ

Öğretim Programı, okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantıları içerir. Bu yaşantılar, öğrencilerin ulaşacağı hedefleri, hedeflerin kapsadığı davranışları, davranışları kazandırmak üzere düzenlenecek eğitim durumlarını ve davranışların ne derece kazanıldığını ortaya koyabilecek sınav durumlarını kapsayan gelişmeye açık ve çok yönlü etkileşim içinde olan öğeler bütünüdür. Bu öğeler öğrencinin istedik amaçlara ulaşması için planlı bir şekilde düzenlenmektedir.

Öğretim programı; etkili öğrenmeyi sağlama, eğitimde verimliliği artırma, öğrencilerin gelişimini sağlama, eğitim-öğretim faaliyetlerine yön verme, ülkedeki aynı öğretim kademesindeki tüm okullarda yapılan öğretimin birbirine benzerliğini sağlama ve öğretmenlere öğretim sürecinde rehberlik yapma gibi öğretim hizmetinin kalitesini arttıracak işlevler üstlenmiştir.

Öğretim hizmetinin niteliği öğrenilecek olan üniteye ilişkin öğelerin kurgulanış, sunuluş ve açıklanış biçiminin eldeki öğrencilerin öğrenmelerine en uygun şekilde yakınlık derecesi olarak okullarda sunulan öğretim hizmetinin niteliği, öğretmenlerin ipuçlarını ve pekiştiricileri sınıf içinde uygun kullanıp kullanmadıklarına, öğrenciyi etkin olarak öğrenme süreçlerine katıp katmadıklarına, öğrenci öğrenmelerine dönüt verip vermediklerine ve düzeltme işlemlerini uygun yapıp yapmadıklarına göre değişmektedir (Demir, 2005).

Öğretim programı, genellikle bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan bilgi ve becerinin eğitim programlarının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına yönelik programdır (Küçükahmet, 2003).

Gözütok (2003) ise programların ulaşılacak amaçları, bu amaçlara ulaşabilmek için seçilecek ve belli ilkelere göre düzenlenecek içeriği, uygulanacak yöntemleri, destekleyici araç-gereçleri, amaçlara ne kadar ulaşılabilirdiğini gösteren değerlendirme ölçütlerini kapsadığını belirtmektedir. İşman ve Eskicumalı (2006) ise, eğitim programının hedeflerin belirlenmesi, hedeflerin öğrenci davranışlarına dönüştürülmesi, davranış değişikliğini gerçekleştirecek eğitim durumlarının belirlenmesi, öğrenme yaşantılarının örgütlenmesi ve değerlendirme süreçlerinden oluştuğunu açıklamaktadır.

Öğretim programı “öğrencilerden beklenen öğrenmeyi meydana getirebilmek için planlanmış faaliyetlerin tamamı olarak tanımlanabilir. Bir öğretim programında şu soruların açıkça cevaplandırılmış olması gerekir: Niçin eğitim? Neler, ne zaman ve nasıl öğretilecek? Ne kadar öğrenildiğini nasıl anlayacağız?

Bir ülkenin eğitim sisteminin ana bileşenlerinden biri belki de en önemlisi öğretim programlarıdır. Ülkelerin gelişmesine paralel olarak öğretim programlarının da zamanın ihtiyaç ve beklentilerine ayak uydurması beklenir. Çünkü sosyo-kültürel, bilimsel ve teknolojik gelişmeler daha

nitelikli insan gücünü gerektirmektedir. Bu da ancak çağın gereklerine göre geliştirilen eğitim, öğretim programları ile mümkün olabilir (Tan, 2007).

Okul sistemi, insanların belli yaş dönemlerinde gösterdikleri ortak davranış özelliklerine uygun olarak düzenlenmiş ve eğitim programları ile öğretim yöntemleri insan gelişiminin özelliklerine uygun olarak biçimlendirilmiştir (Fidan, 1996).

Okul içi deneyimlerle sınırlı olan öğretim programı, bir okulda okutulan ders veya kurs programlarını kapsar. Bu programın eğitim programı içerisinde ağırlıklı bir yeri vardır ve eğitim programının amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılması istenen bilgi, beceri, tutum ve tavırların ders grupları olarak planlı bir biçimde düzenlenmesidir. Böylece okul içi deneyimlerle sınırlı olan bu program, okulda okutulan dersleri veya kursları kapsayan bir kılavuz kitap veya dokümandır (Sezgin,1991).

Hesapçioğlu'na (1994) göre eğitim programlarında bulunması gereken temel özelliklerin “işlevsellik, esneklik, toplumun inandığı değerlere dayalı olma, uygulayanlara yardımcı olma, bilimsellik, uygulanabilirlik, amaçlara yönelik olma, ekonomiye uygunluk” olduğunu belirtmektedir.

Erden'e (1998) göre eğitim programı, bireyde istenilen yönde davranış değişikliği meydana getirmek amacıyla yapılan tüm etkinlikleri gösteren planlardır. Eğitim programları okulların temelini oluşturur. Okullardaki tüm etkinlikler eğitim programları doğrultusunda düzenlenir.

Öğretim kuramları incelenirken, önemli bir gelişme kaydedilmek isteniyorsa, temel kavramların yeterli bir biçimde tanımlanması gerekir. Özellikle, kilit kavram oluşturan “öğretim” ve bununla ilgili bir terim olan “eğitim programının açık-seçik tanımlanması gerekir. Bununla beraber, bu iki tanım üzerinde geniş ölçüde görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Mcdonald (1965) “öğretim” kelimesinin, bir terim kargaşasına yol açtığına işaret etmiştir. Mcdonald, eğitim programının bir tanımının, öğretim teriminin tanımlarından biriyle eş anlamda kullanıldığını da belirtmektedir (Bellack, Kliebard 1977). Eğitim literatüründe, “eğitim programı” teriminin bir belirsizlik gösterdiğini ve bu alandaki uygulayıcı ve bilim adamlarının sayısı kadar “eğitim programı” ve “program hazırlama” tanımı bulunduğunu belirtmişlerdir.

Programın hedeflerinin saptanması, saptanan hedeflere ulaşılabilecek eğitim durumlarının seçilip düzenlenmesi ve hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının araştırılmasında işe koşulacak değerlendirme işleminin belirlenmesiyle bu soruların tümü cevaplandırılabilir.

Eğitim hedefleri neler olmalı, yani öğrencilere hangi davranışlar ya da davranış örüntüleri kazandırılmalıdır? Öğrenciler, kendilerinde bu davranışların da gelişmesi için hangi öğrenme yaşantılarını geçirmeli ya da hangi eğitim durumları içinde bulunmalıdır?

Öğrenci davranışında istenilen değişiklikler oluşturmak ya da öğrenciye istenilen davranışlar kazandırmak için belirlenen eğitim durumları nasıl örgütlenmelidir? İstenilen davranışları oluşturma

yönünden, yürütülen öğretim etkinliklerinin ve öğrencilere sağlanan eğitim durumlarının etkililik derecesi nedir?

Ülkelerin eğitim sistemlerinin yapı, işlev ve işleyişleri ile eğitim programları kendi iç toplumsal dinamiklerinin yanı sıra bilgi ve teknolojinin gelişmesi, bilişim ve iletişim olanaklarının yaygınlaşması; küreselleşme, ülkelerarası ekonomik ve siyasi birleşme gibi uluslararası oluşumlardan da etkilenir. Özellikle bilginin, teknolojinin ve ürünlerinin hızla gelişmesi ve yayılması, her ülkede bireysel ve toplumsal yaşamda, toplumsal sistemlerde ve üretim-istihdam ilişkilerinde köklü değişikliklere neden olmaktadır. Okulların, bireyleri bu değişime uyum sağlanabilecek şekilde yetiştirebilmeleri için, eğitim programlarının çağdaş gelişmeler ve değişimler doğrultusunda oluşturulması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Bu açıdan bir ülkenin eğitim sistemi içinde uygulanan eğitim programları, öncelikle ülkenin kendi iç toplumsal dinamikleri, gereksinimleri ve yaşantılarından kaynaklanmak durumundadır. Aksi durumda, yani diğer ülkelere bakarak, onların kendi yapıları ve ihtiyaçlarından doğan felsefe, yönelim ve model ithallerinin geçerliliği ve uzun vadeli katkısı olamaz

Öğretim programının birinci temel ögesi hedefdir. Hedef yetiştirilecek bireyde bulunması uygun görülen, eğitim yoluyla kazandırılabilir istendik özelliklerdir. Öğretim programında hedefler gözlenebilir ve ölçülebilir öğrenci tepkileri anlamında davranışlara dönüştürülür. Öğretim programının öğretilen üniteler ve konular bölümü kapsam içerisinde yer alır. Hedeflere ulaşmak için gerçekleştirilmesi gereken öğretme ve öğrenme süreçlerine ilişkin tüm değişkenler eğitim durumlarında yer alır. İyi bir öğretim programı aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır: İşlevsel olmalıdır. Programda yer alan konuların etkinliklerin öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini karşılaması aynı zamanda hayatında geçerli olması yani işine yaraması durumudur. Çerçeve program özelliği olmalıdır. Esnek olmalıdır. Öğretmenlere eğitim programındaki konuları ve etkinlikleri görev yaptıkları yörenin ekonomik, sosyal özellikleri ile öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, beklenti ve seviyelerine göre düzenleme imkanı sunmalıdır. Örneğin Akdeniz'in bir sahil köyünde görev yapan bir öğretmen balıkçılık konusunda yeni bir ünite ya da alt konu geliştirebilir. Öğretim programının esnek olmasını gerektiren nedenler bulunmaktadır. Yörelere ekonomik, sosyal ve kültürel farklılıkları, bilim ve teknolojideki gelişmeler, öğrencilerin özellikleri, bireysel ihtiyaçların değişmesi, uluslararası standartlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğretim programı devletin ve toplumun genel görüş ve beklentileri ile uyumlu olmalıdır. Belli konuların (ulusal değerleri olan konular, belirli gün ve haftalar ve etkinlikler) ülkedeki bütün okullarda ilgili tarihlerde işlenmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Uygulanabilir ve uygulayıcılara yardımcı olmalı, bilimsel olmalıdır. Eğitim programları bilimsel ilkelere uygun olmalı ve bilimsel bilgiyi kullanmalıdır. Oluşturulan eğitim programlarının, öğrencilerin bedensel ve zihinsel gelişimine uygunluğunu sağlaması gerekmektedir.

Her eğitim programının dayandığı bir felsefe olmalıdır. Eğitim felsefesi eğitimin hedeflerini doğrular ve tutarlılığını sağlar. Eğitim felsefesi eğitime ilişkin bütün uygulamaları ele alır ve öğretmenlere yol gösterir. Geçmiş ve günümüzdeki uygulamaları karşılaştırır, geleceğe yönelik tahminler yapar (Varış,1988).

Eğitim programları bireyin sosyal gelişimini ve topluma uyumunu sağlayacak biçimde hazırlanmalıdır. Toplumsal değişmeler analiz edilip değerlendirilmeli ve değişme yönelimleri programlara belli ölçüde yansıtılmalıdır. Bir eğitim programı o toplumu yansıtacak biçimde hazırlanmalıdır. Bu nedenle bir program, toplumdan ve toplumsal yapıdan uzak kalmamalıdır. Okul, toplumun ihtiyaçlarını karşılamada en yetkili kurumdur. Buralarda toplumun istediği bireyler yetiştirilerek topluma kazandırılmalıdır (Karakaya, 2004).

Eğitim programları toplumun kültürel mirasını, değerlerini bireylere kazandırabilir olmalıdır ve bireyin sosyal gelişimini ve topluma uyumunu sağlayacak biçimde hazırlanmalıdır. Türk Milli Eğitiminde eğitim programlarının toplumsal temelleri, kaynağını Atatürk İlke ve Devrimleri, Atatürk'ün eğitim ile ilgili görüşleri, Anayasa ve yasalar, hükümet programları, kalkınma planları, milli eğitim şuraları ve bilimsel literatürden alır (Oktaylar, 2009).

Programlar, istikrarlı, üretken ve sürdürülebilir bir ekonomiyi önemser ve öğrencinin ekonomik hayat ile iç içe olmasını ister. Bu nedenle öğrencinin, yalnız içinde yaşadığı toplumun ekonomik hayatını incelemesi ve bu konuda fikir üretmesiyle yetinmez, hızla değişen dünyada ortaya çıkabilecek ekonomik fırsatları değerlendirmesi için rehberlik eder. Bu sayede öğrenci, gittikçe küreselleşen dünyada başarılı bir birey olarak, ilerideki çalışma hayatına girişimci bir ruhla ayak uydurmada zorlanmaz (Kadioğlu, 2009).

Programlar çocuğun ilerideki hayatını ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurur. Bu amaçla, onun gelişimi boyunca ortaya çıkabilecek ihtiyaçlarını karşılamak için önlemler alır. Programlar, hayat boyu eğilimin vazgeçilmez bir gereklilik olduğunu bunun da ancak okul çağında öğrenmeden zevk almaktan geçtiğini kabul eder. Bu nedenle öğrencinin öğrenmekten ve öğrenmeyi öğrenmekten zevk alması için çeşitli önlemler alır. Sorunlarını etkin bir şekilde çözebilen bir birey ve bir toplum oluşturmak, eğitimin temel amaçlarından biridir. Bu nedenle programlar, sorunlarını fark eden ve çözebilen bireylerin yetişmesini ön planda tutar

Birey programın en önemli temelidir. Çünkü bütün çabalar onun içindir. Amaçlar onun için belirlenir, konular onun için seçilir, yaşantılar onun için düzenlenir. Bu bağlamda programla ilgili tüm çalışmaların bireye göre düzenlenebilmesi için birey tam anlamıyla tanınmalıdır. Bireyi tanımak bize neyi yapıp neyi yapmamamız gerektiğini söyleyecektir. Başka bir deyişle, bireyi tanımak, amaçların belirlenmesinde bize kılavuzluk edecek ve bireye uygun amaçlar koymamıza yardımcı olacaktır. Ya da amaçların bireye uygun olarak ağırlık – hafiflik, öncelik – sonralık sırasına konmasında ve gereklilik – gereksizlik seçimini yapmada kolaylık sağlayacaktır. Program geliştirme sürecinde,

bireyin tanınmasına ve ihtiyaçlarının dikkate alınmasına verilecek önem hazırlanacak programın iyi ve başarılı, ya da kötü ve başarısız olmasında belirleyici rol oynamaktadır (Büyükkaragöz,1995).

Öğrenci merkezli program tasarımları, öğrenenin öncelikli olarak ön planda tutulduğu bir yaklaşımdır. Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de bu yaklaşım benimsenmiştir. Okulöncesi eğitim ve ilköğretimde daha yaygın olarak kullanılmaktadır. Pragmatizm ve varoluşçuluk felsefesi ile dayanmaktadır (Şahin, 2006).

Toplumun da kendini düzeltebilecek bir durumda olmadığını hatta okulların mevcut durumu devam ettirmek için çalıştığını ileri sürmektedir. Bu durumu çözebilmek için eğitim programı yeniden düzenlenerek çocuğu özgürleştirici bir şekilde tasarlanmalıdır. Öğrenciler kendilerinin eğitiminde sorumluluk almak zorundadırlar (Doğanay, 2007).

Programların merkezinde zorunlu sosyal ihtiyaçlar yer alır. Sosyal değerlerin önemli olduğu bu yaklaşımda zaman içinde eskiyen ve işlerliğini yitiren değerlerin ne yönde değişeceği üzerinde durulması gereken önemli konular olarak ele alınır. Değer çatışmaları ve değerlerle ilgili diğer sorunlar program tasarlama sürecinin temelini oluşturur. Toplumsal sorunların çözümünde yetenekli ve fikir sahibi bireylerin yetişmesi ve sonuç olarak sağlıklı bir toplumun yaratılması düşünülmektedir (Kaya ve diğerleri, 2004).

Araştırmanın Amacı

Araştırmada 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesinde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açıları;

1. Okudukları bölümler açısından anlamlı fark var mıdır?
2. Yaş değişkeni açısından anlamlı fark var mıdır?
3. Cinsiyet değişkeni açısından anlamlı fark var mıdır?
4. Medeni durum değişkeni açısından anlamlı fark var mıdır?
5. Milliyet değişkeni açısından anlamlı fark var mıdır?

2. YÖNTEM

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da hâlâ var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Araştırmaya konu olan olay, kişi ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 1998).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2009–2010 Öğretim Yılı Güz Döneminde 19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 128 yabancı öğrencinin tümü ve aynı fakültede öğrenim gören yabancı öğrencilerin sınıflarındaki 300 Türk öğrenci kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, evrene dâhil edilen öğrencilerden random yöntemi ile seçilen 83 yabancı uyruklu ve 90 Türk öğrenci oluşturmuştur. Yanlış veya eksik doldurulan ölçekler araştırmaya dâhil edilmediğinden araştırma 53 Türk ve 53 yabancı öğrenci olmak üzere 106 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Bölüm	N	Yüzde (%)
İlköğretim	40	37,7
Yabancı Dil	26	24,5
Türkçe	2	1,9
PDR	24	22,6
Diğer	14	13,2
Toplam	106	100,0
Yaş		
18-20	32	30,2
21-23	55	51,9
24 ve üstü	19	17,9
Toplam	106	100,0
Cinsiyet		
Erkek	53	50,0
Bayan	53	50,0
Toplam	106	100,0
Medeni Durum		
Bekâr	98	92,5
Evli	8	7,5
Toplam	106	100,0
Milliyet		
Türk	53	50,0
Yabancı	53	50,0
Toplam	106	100,0

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen likert tipi beşli derecelendirilmiş ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek için, 100 öğrenci üzerinde ön uygulama yapılmıştır, elde edilen verilerle iç tutarlılığa bakılmıştır. Ölçekte yer alan maddeler için “tamamen katılıyorum (5)”, “katılıyorum (4)”, “kısmen katılıyorum (3)”, “katılmıyorum (2)” ve “hiç katılmıyorum (1)” dereceleri kullanılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 28 olup en yüksek puan ise 140’dır. Ölçekten alınan toplam puanların yorumlanmasında; 28 ile 50,40 arasındaki değerlerin “Hiç Katılmıyorum”, 50,41 ile 72,81 arasındaki değerlerin “Katılmıyorum”, 72,82 ile 95,22 arasındaki değerlerin “Kısmen katılıyorum”, 95,23 ile 117,63 arasındaki değerlerin “Katılıyorum”, ve 117,64 ile 140 arasındaki değerlerin “Tamamen Katılıyorum” derecesinde değer taşıdığı kabul

edilmiştir. Buna göre, öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların toplamı 28 ile 50,40 arasında ise öğrencilerin öğretim programına yönelik görüşleri çok olumsuz, 50,41 ile 72,81 arasında ise öğrencilerin öğretim programına yönelik görüşleri olumsuz, 72,82 ile 95,22 arasında ise öğrencilerin öğretim programına yönelik görüşleri orta düzeyde, 95,23 ile 117,63 arasında ise öğrencilerin öğretim programına yönelik görüşleri olumlu ve 117,63 ile 140 arasında ise öğrencilerin öğretim programına yönelik görüşleri çok olumlu yorumları yapılmaktadır. Araştırmanın verileri, SPSS 15.0 Windows paket programında yüzde ve frekanslarına, Tek Yönlü Varyans Analizine, t- Testi, Çoklu karşılaştırma Post Hoch (LSD), Alpha güvenilirlik ve Faktör Analizi testine bakılarak analiz edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği için uzman görüşü alınmış, ayrıca Açımlayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)' nde öncelikle örneklem uygunluğu (sampling adequacy) ve Barlett Sphericity testleri yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğu için KMO 0.60'dan yüksek ve Barlett testinin anlamlı çıkması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2008). Bu çalışmada KMO uygunluk katsayısı 0.87 ve Barlett Sphericity testi değeri ise 1465,714 ($p < 0,0001$) olarak bulunmuştur. Bu durum verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda faktör yükü düşük olan 5 madde ölçekten çıkarılmıştır. Bu işlemin ardından ölçeğin toplam varyansın %60,07 'sini açıklayan dört faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir.

Ölçekte yer alan maddelerin ayırt ediciliklerini belirlemek amacıyla madde toplam korelasyonu incelenmiş ve madde toplam korelasyonu düşük olan 10 madde ölçekten çıkarılmıştır. Böylelikle ölçekte geçerli ve ayırt edici olduğu belirlenen 28 madde kalmıştır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısını belirlemek için Cronbach Alpha değeri incelenmiş ve ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.92 olarak hesaplanmıştır. Genel olarak güvenilirlik katsayısı 0.80 ve üzerinde olan ölçekler yüksek derecede güvenilir kabul edilmektedir (Özdamar, 1999). Buna göre, araştırmada kullanılan ölçeğin yüksek derece güvenilir bir veri toplama aracı olduğu söylenebilir.

Ölçek iki bölümden oluşmuştur, birinci bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özelliklerine yönelik 8 madde, ikinci bölümde ise, araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim programlarına yönelik düşüncelerini incelemeye yönelik 28 madde yer almıştır.

Verilerin analizinde kullanılacak test türlerini belirlemek amacıyla verilerin normale uygun bir dağılım gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda, verilerin normal dağılıma sahip olduğu tespit edilmiştir ($KSZ=0,889$, $p > 0.05$). Dolayısıyla verilerin analizinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Buna göre, öğrencilerin öğretim programına yönelik görüşlerini cinsiyet, medeni durum ve milliyet değişkenleri açısından analiz ederken ilişkisiz örneklem t-testi; okudukları bölüm ve yaş değişkenleri açısından analiz ederken Tek Yönlü Varyans analizi kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonucunda anlamlı bir fark belirlendiği takdirde, farkın hangi gruplar arasında gerçekleştiğini saptamak için LSD testi kullanılmıştır. Karşılaştırmalarda anlamlılık 0.05 düzeyinde test edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmada ulaşılan bulgular sunulmuştur. İlk olarak 19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarının okudukları bölümlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğrencilerin Okudukları Bölümlere Göre Öğretim Programlarına Yönelik Bakış Açıklarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Kareler Toplamı	SD.	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	1847,216	4	461,804		
Gruplar içi	13296,369	101	131,647	3,508	,00
Toplam	15143,585	105			

Tablo 2'deki bulgulara göre, öğrencilerin öğretim programlarına bakış açılarında okudukları bölümlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. ($p < 0.010$). Bu anlamlı farkın kaynağını tespit etmek için LSD testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. LSD testi sonucunda, öğrencilerin öğretim programlarına bakış açılarında okudukları bölüm açısından tespit edilen anlamlı farkın İlköğretim ile Yabancı Dil arasında Yabancı diller lehine, İlköğretim ile diğer bölümler arasında diğer bölümler lehine gerçekleştiği saptanmıştır.

19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarının yaş değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığı Tablo 3'de incelenmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Yaşlarına Göre Öğretim Programlarına Yönelik Bakış Açıklarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Yaş	Kareler toplamı	S.D.	Ortalama Kare	F	p
Gruplar arası	817,039	2	408,52		
Gruplar içi	14326,545	103	139,09	2,937	,020
Toplam	15143,585	105			

Tablo 3'deki bulgulara göre, öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarında yaş değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmiştir ($p < 0.05$). Bu farkın kaynağını tespit etmek için LSD testi ile yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, anlamlı farkın yaşı 18-24 yaş arasında olan öğrenciler ile yaşı 24 ve üstü olan öğrenciler arasında, yaşı 24 ve üstü olan öğrencilerin lehine gerçekleştiği saptanmıştır.

Tablo 4'de, 19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Öğretim Programlarına Yönelik Bakış Açılarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	X	S.S.	t	p
Bayan	53	58,41	10,96	-1,731	,044
Erkek	53	53,88	12,67		

Tablo 4'deki bulgulara göre, öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarında bayanlar lehine istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0.05$). Tablo 4'deki bulgulara göre ayrıca hem bayan hem de erkek öğrencilerin öğretim programına yönelik görüşlerinin olumsuz olduğu söylenebilir.

19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarının medeni durum değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığı Tablo 5'de incelenmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin Medeni Durumlarına Göre Öğretim Programlarına Yönelik Bakış Açılarına İlişkin t- Testi Sonuçları

Medeni Durum	N	X	ss	t	p
Bekar	98	55,31	11,93	-2,570	,01
Evli	8	66,37	7,85		

Tablo 5'deki bulgulara göre, öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarında medeni durum değişkeni açısından evliler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0.05$). Tablo 5'e göre ayrıca hem bekâr hem evli öğrencilerin öğretim programına yönelik görüşlerinin olumsuz olduğu söylenebilir.

19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarının milliyet (uyruk) değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığı Tablo 6'da incelenmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Milliyetlerine Göre Öğretim Programlarına Yönelik Bakış Açılarına İlişkin t-testi Sonuçları

Öğrenciler	N	X	SS.	t	Önem Düzeyi
Yabancı	53	58,41	10,96	-1,731	,044
Türk	53	53,88	12,67		

Tablo 6'daki bulgulara göre, öğrencilerin öğretim programına yönelik bakış açılarında milliyet değişkeni açısından yabancı öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmiştir ($p<0.044$). Tablo 6'ya göre ayrıca hem Türk öğrencilerin hem yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programına yönelik bakış açılarının olumsuz olduğu söylenebilir.

Tablo 7’de ise 19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarını belirlemek amacıyla kullanılan ölçekte yer alan maddeler, bu maddelere ilişkin frekans ve yüzde değerleri gösterilmiştir.

Tablo 7: Veri Toplama Aracında Yer Alan Maddelere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımlar

MADDELER	Frekans ve Yüzdeler				
	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kısmen Katılıyor	Katılmıyor	Hiç Katılmıyor
1- Öğretim programları bilgi ihtiyacımızı karşılar nitelikte düzenlenmiştir.	11 10,4	35 33,0	46 43,4	13 12,3	1 ,9
2-Programda yer alan dersler amaçlarına uygun işlenmektedir.	12 11,3	41 38,7	39 36,8	12 11,3	2 1,9
3- Öğretim etkinliklerinin uygulanmasında öğrenciler istekli ve duyarlıdır.	13 12,3	26 24,5	36 34,0	24 22,6	7 6,6
4- Öğretim programlarının problem çözme, eleştirel düşünme, sorgulama ve araştırma becerisi kazandırmaya katkısı vardır.	7 6,6	32 30,2	48 45,3	14 13,2	5 4,7
5- Programlar öğrenci düşüncelerinin özgürce tartışılıp paylaşılmasına ortam hazırlamaktadır.	15 14,2	16 15,1	32 30,2	31 29,2	12 11,3
6- Programların düzeneği bilgi teknolojilerini kullanmaya ve kalıcı öğrenmeyi sağlamaya yöneliktir.	11 10,4	22 20,8	46 43,4	20 18,9	7 6,6
7- Programların fırsat ve imkân eşitliğine katkısı vardır.	15 14,2	36 34,0	28 26,4	22 20,8	5 4,7
8- Programlar Öğretim strateji, yöntem ve tekniklerin etkili kullanılmasını sağlamaktadır	9 8,5	32 30,2	47 44,3	13 12,3	5 4,7
9- Programların düzeneği sosyal ve kültürel gelişmeye katkı sağlamaktadır.	13 12,3	29 27,4	40 37,7	20 18,9	4 3,7
10- Öğretim elemanları programların etkili uygulanması için yeterli çabayı gösterirler.	11 10,4	40 37,7	38 35,8	11 10,4	6 5,7
11- Okul idareci ve personelinin programların yürütülmesine olumlu katkıları vardır.	6 5,7	39 36,8	37 34,9	18 17,0	6 5,7
12- Programlar öğrencilerin kişisel mutlulukları ve başarı zevklerini sağlamaktadır.	5 4,7	24 22,6	33 31,1	34 32,1	10 9,4
13- Programlar nitelikli öğretmen yetiştirmek için yeterlidir.	8 7,5	26 24,5	35 33,0	23 21,7	14 13,2
14- Programlarda olgu, ilke ve kavramların düzenli aktarımı sağlanır.	11 10,4	30 28,3	44 41,5	16 15,1	5 4,7
15- Programlarda Türkçe doğru, etkili ve güzel kullanılır.	18 17,0	39 36,8	29 27,4	14 13,2	6 5,7
16-Programlar öğrencilerin okulda ve çevrede toplumsal hizmetler sunmalarını destekler.	7 6	40 37,7	43 40,6	13 12,3	3 2,8
17- Programlarda ölçme ve değerlendirme çalışmaları amacına uygun objektif uygulanır.	5 4,7	42 39,6	36 34,0	16 15,1	7 6,6
18- Dersler programlarda olduğu gibi güncel, yaşama uygun ve zevkli aktarılır.	5 4,7	38 35,8	29 27,4	26 24,5	8 7,5
19- Programlar öğrenciler arasında işbirliği ve yardımlaşma duygusunu sağlar.	17 16	34 32,1	33 31,1	14 13,2	8 7,5
20- Programlar öğrenci merkezli hazırlanmış, uygulama ile tutarlılık göstermektedir.	17 16	34 32,1	33 31,1	14 13,2	8 7,5

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sonuçlar

19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesinde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim programlarına yönelik bakış açılarının incelenmesi üzerine yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

Yapılan araştırmadan çıkan sonuçlara göre öğretim programları öğrencilerin bilgi ihtiyacını karşılar nitelikte düzenlenmemiştir.

- Programda yer alan dersler amaçlarına uygun işlenmemiştir.
- Dersler programlarda olduğu gibi güncel, yaşama uygun ve zevkli aktarılmamıştır.
- Programlar öğrencilerin okulda ve çevrede toplumsal hizmetler sunmalarını desteklememiştir.
- Programlarda ölçme ve değerlendirme çalışmaları amacına uygun objektif uygulanmamıştır.
- Programlarda Türkçe doğru, etkili ve güzel kullanılmıştır.
- Programlar öğrencilerin kişisel mutlulukları ve başarı zevklerini sağlamamıştır.
- Programlar nitelikli öğretmen yetiştirmek için yeterli görülmemiştir.
- Öğretim elemanları programların etkili uygulanması için yeterli çabayı göstermemişlerdir.
- Programların düzeneği bilgi teknolojilerini kullanmaya ve kalıcı öğrenmeyi sağlamaya yönelik bulunmamıştır.
- Öğretim etkinliklerinin uygulanmasında öğrenciler istekli ve duyarlı görülmemiştir.
- Programlar öğrenci düşüncelerinin özgürce tartışılıp paylaşılmasına ortam hazırlamamıştır.
- Okul idareci ve personelinin programların yürütülmesine olumlu katkıları yeterli görülmemiştir.
- Programların fırsat ve imkân eşitliğine katkısı yeterli görülmemiştir.
- Yukarıdaki sonuçlar anket maddelerindeki yüzdelere ve frekansa göre yorumlanmıştır.

Öneriler

- Öğretim programlarının öğrencilerin bilgi ihtiyacını karşılar nitelikte düzenlenmesi,
- Okul idareci ve personelinin programların yürütülmesine katkılarının sağlanması,
- Programda yer alan derslerin amaçlarına uygun işlenmesi,
- Programların öğrenci düşüncelerinin özgürce tartışılıp paylaşılmasına ortam hazırlaması,
- Öğretim elemanlarının programların etkili uygulanması için yeterli çabayı göstermelerinin sağlanması,

- Programlarda ölçme ve değerlendirme çalışmalarının amacına uygun objektif uygulanması,
- Programların öğrencilerin okulda ve çevrede toplumsal hizmetler sunmalarını destekler duruma getirilmesi,
- Programların öğrencilerin kişisel mutlulukları ve başarı zevklerini sağlaması,
- Derslerin programlarda olduğu gibi güncel, yaşama uygun ve zevkli aktarılmasının sağlanması,
- Programların düzeneğinin bilgi teknolojilerini kullanmaya ve kalıcı öğrenmeyi sağlamaya yönelik duruma getirilmesi,
- Öğretim elemanlarının programların etkili uygulanması için yeterli çabayı göstermelerinin sağlanması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aziz, A. (1990). *Araştırma Yöntemleri- Teknikleri ve İletişim*. Ankara: İletişim Araştırmaları Derneği.
- Ballack, A. M. & Herbert M. K. (1977). *Curriculum and Evaluation*. Berkeley: CA: McCutchan.
- Büyükkaragöz, S. (1995). *Program Geliştirme 'Kaynak Metinler*. Ankara: Damla Ofset Matbaa.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Alim, K. (2004). (Ed.). *Kpss Eğitim Bilimleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demir, K. (2005). Tam Öğrenme Modeli. Ö. Demirel, (Ed.), *Eğitimde Yeni Yönelimler içinde* (193-210). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Doğanay, A. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Erden, M.(1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1996). *Eğitime Giriş*. Ankara: Alkım Kitapçılık.
- Gözütok, F.D. (2003). "Türkiye’de Program Geliştirme Çalışmaları Curriculum Development in Turkey” *International Handbook of Curriculum Research* pp.607-622 Lawrence Erlbaum Associates,Publishers-London.
- Hesapçıoğlu, M. (1994). *Öğretim İlke ve Yöntemleri; Eğitim Programları ve Öğretim*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
- İşman, A. ve Eskicumalı, A. (2006) *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Sempati Yayıncılık
- Kadioğlu, B. (2009). *KPSS Program Geliştirme*. Ankara: Sabu Yayıncılık.
- Kaptan, S. (1973). *Bilimsel Araştırma Teknikleri Tez Hazırlama Yolları*. Ankara: Ayyıldız Matbaası
- Karakaya, Ş. (2004). *Eğitimde Program Geliştirme Çalışmaları ve Yeni Yönelimler*. Ankara: Asil Yayın.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kazandırır, Ö. (2008). (Ed.). *KPSS Eğitim Bilimler*. Ankara: İhtiyaç Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2003). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2006). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

- Macdonald, James B. (1965). Educational Models for Instruction-Introduction. in James B, Macdonald and Robert R. Leeper (Ed.). Theories of Instruction 1-7. Washington. D.C: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Oktaylar C.H. (2009). *KPSS Program Geliştirme/Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Sezgin, O. (1991). Üçüncü Neslin Eğitimi. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara
- Tan, Ş. (2007). (Ed.). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Üstündağ, T. Ayvaz, Z. Tuncel, İ ve Çobanoğlu, F. (2008) İlköğretim 2.Sınıflarda Öğrenme Öğretme Sürecinin Betimlenmesine İlişkin Bir Durum Çalışması. *İlköğretim Online*, 7 (2). 349-360.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde Program Geliştirme 'Teori ve Teknikler*. Ankara: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını.

www.esosder.org